

Centrum inovací andragogických studií

Ústav pedagogických věd FF MU

Ekonomika vzdělávání dospělých

Obchodně-právní vztahy

Možnost použití obchodních vztahů

- Omezení použití obchodních vztahů
 - Nelze zastírat skutečnost stavem formálně-právním („švarc-systém“)
 - Je potřeba volit adekvátní smluvní typ (mandátní smlouva, smlouva o dílo, smlouva o přepravě, ...)

Prameny smluvních typů

NEPLATÍ - REKODIFIKACE

- Některé smlouvy jsou upraveny pouze v obchodním zákoníku (smlouva o běžném účtu, o vkladovém účtu, mandátní, komisionářská)
- Některé smlouvy jsou upraveny pouze v občanském zákoníku (darovací smlouva, o půjčce, o výpůjčce, nájemní smlouva)
- Některé smlouvy jsou upraveny v obou předpisech (smlouva o dílo, kupní)

Absolutní obchod

NEPLATÍ - REKODIFIKACE

- Je-li úprava smluvního typu (závazkový vztah) provedena výhradně v obchodním zákoníku (bez ohledu na povahu účastníků), jde o absolutní obchod
- Výčet je proveden v ust. § 261, odst. 3 obch.z.

Absolutní neobchod

NEPLATÍ - REKODIFIKACE

Je-li smluvní typ (závazkový vztah) upraven výhradně v občanském zákoníku, jde o absolutní neobchod.

Tedy i mezi podnikateli navzájem bude rozhodná úprava podle občanského zákoníku (např. nájemní smlouva)

Relativní obchod

NEPLATÍ - REKODIFIKACE

- Je-li smluvní typ upraven v obou předpisech (např. kupní smlouva), je rozhodné postavení účastníků smlouvy (např. nakupuje-li podnikatel od podnikatele, bude rozhodný obchodní zákoník, nakupuje-li nepodnikatel od nepodnikatele, bude rozhodný zákoník občanský).
- Je přípustná tzv. „volba práva“ – tedy podle jaké právní úpravy se budou vztahy stran řídit

Základní rozdíly v právní úpravě

NEPLATÍ - REKODIFIKACE

- Promlčecí doba
 - V obchodním právu 4 roky
 - V občanském právu 3 roky
- Volnost smluvní úpravy
 - V obchodním právu větší
- Ochrana jedné ze stran
 - V občanském právu větší

Rekodifikace od 01.01.2014

- Nový občanský zákoník (zák. č. 89/2012 Sb.)
- Zákon o obchodních korporacích (90/2012 Sb.)
- Základní dopady
 - sjednocení úpravy (odstranění duplicit a překryvů)
 - odstranění dvojkolejnosti úpravy
 - zjednodušení některých kroků (snížení ZJ u s.r.o.)

Samostatná výdělečná činnost v ČR

- Samostatnou výdělečnou činnost v ČR lze provozovat ve 2 základních formách
 - Jako fyzická osoba – podnikatel (tj. živnostník, svobodné povolání, autor, zemědělský podnikatel)
 - Jako právnická osoba
 - Obchodní společnost
 - Společnost s ručením omezeným
 - Akciová společnost
 - Komanditní společnost
 - Veřejná obchodní společnost
 - Družstvo

Fyzická osoba - podnikatel

- Pro podnikání v ČR může osoba
 1. Starší 18 let
 2. Plně způsobilá k právním úkonům
 3. Bezúhonná
 4. U vyjmenovaných činností odborně způsobilá
- Podmínky 1-3 jsou obecné podmínky provozování živnosti

Formy podnikání FO

- Živnost (živnostenské úřady, živnosti ohlašovací volné, řemeslné, vázané a živnosti koncesované)
- Svobodné povolání (advokáti, lékaři, veterináři, exekutoři, daňoví poradci, ...) – každé povolání vlastní předpis, zpravidla „komorové“ uspořádání
- Zemědělský podnikatel
- Autor (činnost podle autorského zákona)

Živnostenské podnikání

- Základní právní úprava – zák. 455/1991 Sb.
 - Živnosti ohlašovací
 - Volné (jen obecné podmínky)
 - Řemeslné (kvalifikace v oboru)
 - Vázané (vzdělání a praxe)
 - Živnosti koncesované
- Živnostenské úřady

Svobodná povolání

- Pro výkon tzv. svobodných povolání se zpravidla vyžaduje vysokoškolské vzdělání, předepsaná praxe, odborná zkouška a členství v příslušné profesní komoře
- Např. u daňových poradců je povinné min. bakalářské vzdělání, zkouška u KDP ČR a členství v této komoře. U advokátů např. ještě praxe jako advokátní koncipient.

Zemědělský podnikatel

- Obdoba volné živnosti
- Evidenci vedou živnostenské úřady
- Průkazem oprávnění není výpis ze živnostenského rejstříku (dříve živnostenský list nebo koncesní listina), ale osvědčení o zápisu do evidence zem. podnikatelů

Činnost podle autorského zákona

- Pramenem práva pro tuto oblast je zák. č. 121/2000 Sb. (autorský zákon)
- Tato činnost nevyžaduje zvláštní oprávnění, nepodléhá povolení žádného orgánu
- Osoba, činná na základě autorského zákona pouze ohlásí tuto činnost příslušným úřadům (FÚ, OSSZ, ZP).

Předmět autorského zákona

- Předmětem práva autorského je dílo literární a jiné dílo umělecké a dílo vědecké, které je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora a je vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě včetně podoby elektronické, trvale nebo dočasně, bez ohledu na jeho rozsah, účel nebo význam (dále jen "dílo"). Dílem je zejména dílo slovesné vyjádřené řečí nebo písmem, dílo hudební, dílo dramatické a dílo hudebně dramatické, dílo choreografické a dílo pantomimické, dílo fotografické a dílo vyjádřené postupem podobným fotografii, dílo audiovizuální, jako je dílo kinematografické, dílo výtvarné, jako je dílo malířské, grafické a sochařské, dílo architektonické včetně díla urbanistického, dílo užitého umění a dílo kartografické.
- (2) Za dílo se považuje též počítačový program, je-li původní v tom smyslu, že je autorovým vlastním duševním výtvořem. Databáze, která je způsobem výběru nebo uspořádáním obsahu autorovým vlastním duševním výtvořem a jejíž součásti jsou systematicky nebo metodicky uspořádány a jednotlivě zpřístupněny elektronicky či jiným způsobem, je dílem souborným. Jiná kritéria pro stanovení způsobilosti počítačového programu a databáze k ochraně se neuplatňují. Fotografie a dílo vyjádřené postupem podobným fotografii, které jsou původní ve smyslu věty první, jsou chráněny jako dílo fotografické.

Obsah práva autorského

- Právo autorské zahrnuje
 - výlučná práva osobnostní (§ 11)
 - výlučná práva majetková (§ 12 a násl.).

Práva osobnostní (§ 11 AZ)

- Práva osobnostní jsou nepřevoditelná na jiného (náležejí tedy výlučně autorovi samému), nelze se jich vzdát a smrtí autora zanikají
- Jde o
 - Právo rozhodnout o zveřejnění díla
 - Právo na autorství vč. práva na jeho uvedení obvyklým způsobem (nebo neuvedení)
 - Právo na nedotknutelnost díla

Práva majetková

- Majetková práva trvají po dobu autorova života a 70 let po jeho smrti. Bylo-li dílo vytvořeno jako dílo spoluautorů, počítá se doba trvání majetkových práv od smrti spoluautora, který ostatní přežil.
- Lze je převést na jiného (licenční smlouva, licence)
- Právy majetkovými jsou:
 - Právo dílo užit
 - Právo na odměnu při opětném prodeji originálu díla uměleckého
 - Právo na odměnu v souvislosti s rozmnožováním díla pro osobní potřebu a vlastní vnitřní potřebu

Právo dílo užit

Právem dílo užit je

- a) právo na rozmnožování díla (§ 13),
- b) právo na rozšiřování originálu nebo rozmnoženiny díla (§ 14),
- c) právo na pronájem originálu nebo rozmnoženiny díla (§ 15),
- d) právo na půjčování originálu nebo rozmnoženiny díla (§ 16),
- e) právo na vystavování originálu nebo rozmnoženiny díla (§ 17),
- f) právo na sdělování díla veřejnosti (§ 18), zejména
 - 1. právo na provozování díla živě nebo ze záznamu a právo na přenos provozování díla (§ 19 a 20),
 - 2. právo na vysílání díla rozhlasem či televizí (§ 21),
 - 3. právo na přenos rozhlasového či televizního vysílání díla (§ 22),
 - 4. právo na provozování rozhlasového či televizního vysílání díla (§ 23).

Formy podnikání PO

- Základními právními formami PO, určenými pro podnikání jsou
 - Kapitálové společnosti
 - Akciová společnost
 - Společnost s ručením omezeným
 - Osobní společnosti
 - Komanditní společnost
 - Veřejná obchodní společnost
 - Družstva

Kapitálové společnosti

- Kapitálové společnosti tvoří ZÁKLADNÍ KAPITÁL
- Kromě složení tohoto kapitálu nemají společníci (akcionáři) vůči společnosti další povinnosti

Společnost s ručením omezeným

- Ve zkratce s.r.o. nebo spol. s r.o.
- Statutárním orgánem je jeden nebo více jednatelů
- Nejvyšším orgánem je valná hromada
- Minimální základní kapitál je Kč 1,-
- Minimální podíl společníka činí Kč 20.000,-
- Počet společníků může být 1 – 50
- Základní úpravu tvoří společenská smlouva a případně stanovy společnosti

Akciová společnost

- Ve zkratce a.s. nebo akc. spol.
- Statutárním orgánem je představenstvo
- Nejvyšším orgánem je valná hromada
- Minimální základní kapitál je Kč 2.000.000,-
- Minimální hodnota jedné akcie činí Kč 1,-
- Počet akcionářů není omezen
- Základní úpravu tvoří zakladatelská smlouva a stanovy společnosti

Osobní společnosti

- Netvoří základní kapitál
- Alespoň někteří ze společníků ručí za závazky společnosti

Komanditní společnost

- Ve zkratce kom. spol. nebo k.s.
- Má dva druhy společníků
 - Komplementáře
 - Vykonávají obchodní vedení společnosti
 - Ručí za závazky společnosti neomezeně celým svým maj.
 - Komanditisty
 - Vkládá vklad (min. 5.000,- Kč)
 - Ručí za závazky pouze do výše svého vkladu

Veřejná obchodní společnost

- Ve zkratce veř.obch.spol. nebo v.o.s.
- Je-li součástí firmy jméno alespoň jednoho ze společníků, je možná varianta „X a spol.“
- Všichni společníci v.o.s. ručí za závazky společnosti celým svým majetkem
- Všichni společníci se mohou podílet na obchodním vedení společnosti

Družstvo

- Není obchodní společností (ani kapitálovou, ani osobní)
- Družstvo je společenstvím neuzavřeného počtu osob založeným za účelem podnikání nebo zajišťování hospodářských, sociálních anebo jiných potřeb svých členů.
- Minimální počet členů družstva je 5 (nebo 2 právnické osoba). Pod tuto hranici nesmí počet členů klesnout.

Družstvo II.

- V názvu musí být obsaženo slovo „družstvo“
- Statutárním orgánem je představenstvo
- Nejvyšším orgánem je členská schůze
- Kontrolním orgánem je kontrolní komise
- V družstvu, jež má méně než padesát členů, mohou stanovy určit, že působnost představenstva a kontrolní komise plní členská schůze. Statutárním orgánem je předseda, popřípadě další člen pověřený členskou schůzí.

Zápis do obchodního rejstříku

- Obchodní rejstřík je veřejný seznam všech obchodních společností a družstev v ČR
- Vedou jej krajské soudy
- Je veřejně přístupný mj. na

www.justice.cz

Ostatní právní formy

- Ostatní právní formy
 - Nepodnikatelské (nezaložené za účelem podnikání)
 - Občanská sdružení
 - Nadace, nadační fondy
 - Obecně prospěšné společnosti
 - Se státním (veřejným) prvkem
 - Příspěvkové organizace (státu, obcí, krajů)
 - Organizační složky (státu, obcí, krajů)